

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 39/2011-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. februára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť PhDr. S. M., P., zastúpenej advokátom JUDr. F. K., P., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8 Co 21/2010 zo 6. septembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť PhDr. S. M. o d m i e t a pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. decembra 2010 doručená sťažnosť PhDr. S. M., P. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. F. K., P., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“),

základného práva na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 21/2010 zo 6. septembra 2010 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

„Manželstvo sťažovateľky s J. K. bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu v Prešove, sp. zn. 17C 195/00-39 zo dňa 9. 7. 2001 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 2 Co 610/2001-72 zo dňa 10. 4. 2002.

Rozsudok o rozvode manželstva nadobudol právoplatnosť dňa 3. 5. 2002...

Po rozvode manželstva rozsudkom Okresného súdu v Prešove, sp. zn. 10C 126/02-27 zo dňa 23. 9. 2003 bolo zrušené právo spoločného nájmu účastníkov konania k družstevnému bytu č. 14 nachádzajúceho sa v P... s tým, že tento byt ďalej ako nájomca bude užívať PhDr. S. K., ktorá sa stáva aj výlučnou členkou bytového družstva.

Vypratanie odporcu z bytu bolo viazané na zabezpečenie bytovej náhrady.

Rozsudkom Okresného súdu v Prešove, sp. zn. 13C 287/2004-288 zo dňa 30. 12. 2009 bolo vypořiadané BSM medzi účastníkmi tak, že do výlučného vlastníctva navrhovateľa prikázal veci uvedené vo výroku rozhodnutia, do výlučného vlastníctva odporkyne prikázal hnutelné veci a odporkyňu, sťažovateľku, na úplné finančné vyrovnanie v rámci vypořiadania BSM zaviazal zaplatiť navrhovateľovi sumu 26.350,25 Eur do 50 dní od právoplatnosti rozsudku.

Účastníkom náhradu trov konania nepriznal a o trovách konania štátu súd rozhodne po právoplatnosti rozsudku vo veci samej.

Proti rozsudku Okresného súdu v Prešove, sp. zn. 13C 287/2004-288 zo dňa 30. 12. 2009 podala sťažovateľka odvolanie, ktorým sa domáhala jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Vo svojom odvolaní sťažovateľka namietala nesprávnosť, neúplnosť a nezákonnosť napadnutého rozsudku, najmä v tom, že súd I. stupňa nesprávnym zhodnotením dôkazov počas 5 ročného sporu vec nesprávne právne posúdil, dôkazy hodnotil jednostranne výlučne v prospech navrhovateľa, ako aj že súd nezahrnul do vypořiadania BSM všetok majetok, najmä zhodnocujúce investície vynaložené do rodinného domu, ktorý získal navrhovateľ od

svojich rodičov počas trvania manželstva a najmä namietala, že súd riešil právnu otázku (tú istú), ktorá už bola právoplatne vyriešená odchylným spôsobom bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skorším súdnym rozhodnutím, judikátom NS SR 2Cdo 9/97.

Taktiež rozsudok súdu I. stupňa je nedostatočne odôvodnený, a preto pre tento nedostatok je rozsudok aj nezákonný a nepreskúmateľný.

O odvolaní sťažovateľky proti rozsudku súdu I. stupňa Krajský súd v Prešove ako súd odvolací bez nariadenia odvolacieho pojednávania dňa 6. 9. 2010 rozhodol tak, že rozsudok Okresného súdu v Prešove, sp. zn. 13C 287/2004-288 zo dňa 30. 12. 2009 potvrdil s výnimkou výroku o trovách konania štátu (o ktorých ani nebolo rozhodnuté), náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal.

Ja, sťažovateľka mám teda zato, že Krajský súd v Prešove svojim rozsudkom sp. zn. 8Co 21/2010 zo dňa 6. 9. 2010 rozhodol nezákonne a takýmto svojim rozhodnutím zasiahol do môjho základného práva občana...

Krajský súd v Prešove ako súd odvolací... rozhodol v rozpore s doterajšou ustálenou judikatúrou NS SR, ktorý rozhodoval v obdobnej veci rozsudkom 2 Cdo 9/97, z výrokovej vety ktorého vyplýva, že pri zisťovaní ceny vecí, ktoré tvoria predmet BSM, platí zásada, podľa ktorej treba vychádzať z ceny, ktorú majú veci v čase vyporiadania BSM. Medzi hodnoty, ktoré treba v rámci BSM vyporiadať, patrí aj zostatková hodnota členského podielu v bytovom družstve, ale len za predpokladu, že po zániku BSM nedošlo k platnému prevodu práv a povinností spojených s členstvom v družstve. Ak došlo k ich prevodu do vyporiadania, treba zahrnúť hodnotu prevodom zaň získanú, vyjadrenú spravidla peňažným ekvivalentom.

V priebehu dokazovania jak zo svedeckých výpovedí, výpovedí účastníkov konania, ako aj listinných dôkazov bolo nepochybne preukázané, že počas vyporiadania BSM došlo k zmene na veciach, konkrétne k prevodu členského podielu k družstevnému bytu, a to z prevádzajúceho člena sťažovateľky PhDr. S. K. na nadobúdateľa M. C., a to uzavretím dohody v zmysle § 230 Obch. zák. dňa 7. 2. 2005.

Ako to zo samotnej dohody o prevode členských práv a povinností vyplýva (čl. IV, bod 2), nadobúdateľ vyplatil prevádzateľovi zostatkovú hodnotu členského podielu vo výške 35.191,- Sk...

I napriek takýmto zisteniam a ustálenej súdnej judikatúry (R NS SR 2Cdo 9/97) všeobecné súdy pri svojom rozhodovaní neakceptovali argumentáciu a tvrdenia sťažovateľky ako odporkyne, ktoré produkovala opakovane v priebehu celého konania a svoje rozhodnutie odlišne subsumovali pod iné stanovisko, ktoré bolo zaujaté v rozsudku NS SR 5Cdo 29/2000, ktoré však rieši iný právny problém, nie taký ako v prejednávanej veci, rieši všeobecne zostatkovú hodnotu členského podielu v čase vyporiadania BSM, pričom tento členský podiel v priebehu konania o vyporiadanie BSM nebol scudzený, ale naďalej zotrúva a patrí obidvom účastníkom.

Všeobecné súdy sa náležitým spôsobom pri svojom rozhodovaní nevyporiadali ani so spoločnými investíciami účastníkov, ktoré boli vynaložené do majetku navrhovateľa, ktorého bol výlučným vlastníkom a ktorý získal kúpou od svojich rodičov. Išlo o investície, ktoré boli zo strany sťažovateľky preukazované jednotlivými paragónmi, ktoré mala k dispozícii, pričom súdy tieto vôbec nebrali do úvahy, nechali ich nepovšimnuté, a jednostranne uverili iba tvrdeniam navrhovateľa, že investície boli vynaložené najviac do výšky 15.000,- Sk.

Na margo tejto skutočnosti je potrebné poukázať, že za sumu tvrdení navrhovateľom, t. j. 15.000,- Sk už v čase vynakladania investícií nebolo možné zrekonštruovať ani len vstup do domu, a nie celý rodinný dom do takéhoto stavu, aby bol užívania schopný a následne aj skolaudovaný.

Naviac, rozsudok súdu I. stupňa, ako aj odvolacieho stupňa trpí nedostatkom riadneho odôvodnenia...

Krajský súd v Prešove zaujatím nesprávneho právneho názoru v odvolacom konaní rozhodol nezákonne, rozhodol v rozpore pri riešení právnej otázky (tej istej alebo analogickej), ktorá už bola právoplatne vyriešená podstatne odlišným spôsobom bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skoršími súdnymi rozhodnutiami...

Krajský súd v Prešove v prejednávanej veci pri riešení právnej problematiky ustálenia hodnoty členského podielu v bytovom družstve, ktorý bol prevedený na inú osobu do vyporiadania BSM, nepostupoval a nerešpektoval v súlade s právnym názorom zaujatým v rozsudku NS SR, sp. zn. 2Cdo 9/97, v ktorom takáto otázka a jej riešenie bola už vyriešená a v takejto veci rozhodol podstatne odchylným spôsobom, rozhodol nesprávne, beztoho, aby

sa argumentačne vyrovnal so skorším vyššie citovaným súdnym rozhodnutím NS SR, sp. zn. 2Cdo 9/97...

Všeobecné súdy takýmto svojim postupom, vykonávaním dôkazov v priebehu celého konania (súdy vykonali dôkazy, ktoré navrhoval navrhovateľ a nevykonali dôkazy, ktoré navrhovala odporkyňa - vykonanie znaleckého dokazovania na ustálenie zhodnocujúcich investícií vynaložených účastníkmi počas trvania manželstva do rodinného domu navrhovateľa), ako aj hodnotenie dôkazov výlučne iba v prospech navrhovateľa treba považovať za porušenie čl. 47 ods. 3 Ústavy SR, podľa ktorého všetci účastníci sú si v konaní rovní...“

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol o jej sťažnosti týmto nálezom:

„1. Základné právo PhDr. S. M. garantujúce rovnosť účastníkov konania a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu Prešov, sp. zn. 8Co 21/2010 zo dňa 6. 9. 2010 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 8Co 21/2010 zo dňa 6. 9. 2010 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. PhDr. S. M. priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 4.000 Eur (slovom: štyritisíc eur), ktoré je Krajský súd v Prešove povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť trovy konania PhDr. S. M., ktoré je povinný zaplatiť právnemu zástupcovi sťažovateľky advokátovi JUDr. F. K... vo výške 303,30 Eur do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

V súlade s už uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľka videla porušenie ňou označených základných a iných práv v nesprávnych skutkových a právnych záveroch v rozsudku krajského súdu, ktorým bol v odvolacom konaní potvrdený rozsudok Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 13 C 287/2004-288 z 30. decembra 2009 o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva sťažovateľky a jej bývalého manžela po rozvode ich manželstva (ďalej len „rozsudok o vyporiadaní BSM“ a „BSM“), ako aj v jeho nedostatočnom odôvodnení.

V prvom rade sťažovateľka vytykala krajskému súdu, že pri zohľadnení hodnoty členského podielu účastníkov pri vyporiadaní BSM sú jeho závery jednak nesprávne a hlavne rozporné s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 9/97, pričom krajský súd svoj odlišný právny záver v nadväznosti na uvedený rozsudok najvyššieho súdu náležite neodôvodnil.

Podľa sťažovateľky v súlade s rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 9/97 bolo namieste, aby pri vyporiadaní BSM bola hodnota členského podielu účastníkov v bytovom družstve zohľadnená sumou, za akú sťažovateľka previedla členský podiel (potom, ako ho nadobudla na základe právoplatného rozsudku o zrušení a vyporiadaní spoločného nájmu a spoločného členstva účastníkov v bytovom družstve po rozvode manželstva) na tretiu osobu, a nie trhovou hodnotou tohto členského podielu.

Sťažovateľka videla porušenie ňou označených práv aj v nesprávnych skutkových a právnych záveroch krajského súdu vo vzťahu k zohľadneniu investícií, ktoré boli podľa nej zo spoločného majetku vynaložené na zveľadenie majetku patriaceho do výlučného vlastníctva jej manžela. Ďalej aj v tom, že krajský súd sa nevysporiadal s jej odvolacím dôvodom, podľa ktorého boli v konaní vedenom okresným súdom vykonávané len dôkazy navrhované jej bývalým manželom a neboli vykonané ňou navrhované dôkazy, pričom v uvedenom videla najmä porušenie svojho základného práva na rovnosť účastníkov konania.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov

viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Ústavný súd preto po preskúmaní rozsudku krajského súdu konštatuje, že v ňom nemožno ustáliť prvky arbitrárnosti, ktoré by nasvedčovali nesprávnosti skutkových a právnych záverov krajského súdu alebo ktoré by spočívali v ich nedostatočnom odôvodnení.

Ústavou zaručené základné právo na súdnu a inú právnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru pritom neznamená tiež právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho ani účelovo chápať tak, že jeho naplnením je vyhovieť všetkým procesným návrhom účastníka konania (napr. II. ÚS 4/94, I. ÚS 8/96).

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené konštatuje, že postupom a rozhodnutím krajského súdu nijako nemohlo dôjsť k namietanému porušeniu garantovaných ústavných práv. Taktiež konanie nevykazuje znaky svojvôle, resp. nie je arbitrárne, čo neumožňuje

stotožniť sa s názorom sťažovateľky o nespravodlivosti konania všeobecného súdu konajúceho v jej veci. Pritom podľa názoru ústavného súdu nemožno opomínať fakt, že samotná nespokojnosť sťažovateľky s postupom konajúceho súdu nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným.

Aj v minulosti už ústavný súd stabilne judikoval, že do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne (napr. I. ÚS 24/00, III. ÚS 53/02), preto nemôže rozhodovať o sporoch súkromnoprávných tak, ako sa toho domáhala sťažovateľka, ktorá ho obsahom sťažnosti stavala do bežnej prieskumnej inštancie všeobecného súdu.

Pokiaľ ide o námietky sťažovateľky, že v obdobnej veci iných účastníkov konania rozhodol najvyšší súd spôsobom, s ktorým sa sťažovateľka stotožnila, a že naopak, v jej veci rozhodli súdy odlišne, ústavný súd konštatuje, že nie je úlohou ústavného súdu zjednocovať rozhodovacia prax všeobecných súdov, lebo zjednocovanie rozhodovacej praxe je vecou odvolacích súdov, resp. najvyššieho súdu (I. ÚS 199/07, I. ÚS 235/07).

Zároveň ústavný súd zdôrazňuje, že aj z rozhodnutia najvyššieho súdu, na ktorý sťažovateľka poukazovala, vyplýva jednoznačný a v súčasnosti judikatúrou všeobecne osvojený záver, že pri vyporiadaní BSM je prioritné zohľadnenie trhovej hodnoty vyporiadavaných práv a povinností (vrátane zohľadňovania hodnoty členského podielu v bytovom družstve, ktoré patrilo do BSM), v súlade s ktorým postupoval a rozhodol aj krajský súd.

V danom prípade, keď sťažovateľka po zániku BSM rozvodom nadobudla členský podiel v bytovom družstve do výlučného vlastníctva a tento následne platne previedla na inú osobu za odplatu zjavne nezodpovedajúcu trhovej hodnote tohto členského podielu, by bolo zohľadnenie len sumy odplaty dohodnutej medzi sťažovateľkou a treťou osobou pri vyporiadaní BSM v zjavnom rozpore z už vymedzenou prioritou zohľadňovania trhových hodnôt.

Pokiaľ sťažovateľka namietala nevykonanie ňou navrhovaných dôkazov a nesprávne závery súdov pri zohľadnení investícií vynaložených z prostriedkov BSM na výlučné vlastníctvo jej bývalého manžela, ústavný súd konštatuje, že ani tejto časti sťažnosti nezistil z argumentácie sťažovateľky v spojení s obsahom rozsudku okresného súdu a krajského súdu možnosť porušenia označených základných a iných práv sťažovateľky.

Ústavný súd preto sťažnosť odmietol po jej predbežnom prerokovaní z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. februára 2011